

prevedena poezija

Izdajnik

mišel degi

Niko ne beše tvrdokorniji napasnik; koji stavi više odlučnosti, više lukavstva u službu jedne uzaludne napasti; niko nasrtljiviji u podražavanju plimi i osceti stihije; toliko da postaneš čovek-stihija od sveopštete napasti; toliko da ostaneš izgredan drvetom izgredan nebom, izgredan morem, da sám postaneš brana ograjući zabran za neću na međama gde se priklanjaju skončanju nemorni talas neumorna ptica neumorni huj; umetnut između peska i pene, između hradi i oluje, između ruba šume i žita, on sablast što posvuda ustupa se stihiji koja se sudara sa drugom, tu da postaneš dostojan blagoslova; on biće međa što svoju kuću podiže tamo gde se dolina pripaja ravnici, stučen zdrobljen talogom naplavina ili lavā, stenjen na raskrsnici gde se stišu talog oblaka i talog šumskih trava; no onaj što se preporada u dan bez mržnje za nasilje i cincu, spremna da hvali vrelo i oluju, kladenac i smet, koji se sručuju zato da ga satru.

O velika apozicijo sveta,

poljana ruža svita gde dotiče je poljana žita a dva crvena derana krije poljana koju dotiče poljana ruža i kukuruzna poljana svita gde i poljana žita i dve stare vrbe na njihovoj medji; pesma pevana od dva ružičasta derana tu gde je poljana žita svita gde dotiče je poljana ruža i dve stare vrbe što čuvaju dva crvena derana i kukuruz

Plavo upija kao mrlja

Belo mastilo oblaka

Dva derana su takođe moj

Seoski put

IZDAJNIK

Veliki vlastelinski vetrovi krstare zemljom.

Cisto progostvo, oni povijaju žita, vitanju reke, čupaju stabljike i crepove, velikaši, a puk ljudi postavlja im zamke od treptljika, uzdiže jarbole od čempresa, baca rešetke od bambusa na njihovu putanju, i suprotstavlja im visoke vetrenjače.

Pesnik je izdajnik koji opskrbljuje jugo, uskladjuje mu huj i pospešuje svojim lirama, otkriva mu prolaze kroz tesnace i šumarku.

PROZA

Nedostaješ mi ali sada

Ne više od onih koje ne znam

Izmišljam ih rešetajući tvojim pučinama Zemlju što beše puna svetova

(Kada je svaki kralj vladao jednim ostrvom

Prema vrednosti svojih dobara / pepeo

Ptice, mangan i salamandar /

I kad brodolomci udruživahu obale)

Sada mi nedostaješ ali

Poput onih za koje ne znam

Cija nestrljivost ima twoje lice

Bacio sam twoje zube snovima

Nisam davao za tebe ni pet para

(Ima vestalki koje nas navode na Pacifik

Cija se voda puši To po odlasku vernih

Okean slini kao ture na minderluku

Sklupčana dlakava mrcina u slanom žljevu

Slon koji huli na Posejdona)

Ne nedostaješ mi više od onih

Za koje ne znam sada

Orfiličan ti si postao a ja rasuo

Tvoje rastrgnuto odsustvo u mnoge doli

Pretvorio si me u gosta znam

Ili izmišljam

... Nebeski mehur ljulja se na oknu; naga pomrčina niz ravnin; veter plete opsadu od vala; arktik oblaka, i mi brstimo zalihu plavog.

Uskoro otok: plod što odoleva u zevu nepogode

Zatim sklinuće niz najveću padinu neba.

Planeta Asor: prsten saturnskog okeana skreće

Ostrvo: more zarubljeno zemljom

Erupcija: ali sa neba gde teče sitan bazalt,

i iznova zaokružuje se plavo ždrelo

Mesto gde se rasporeduju oblaci, sejač krikova, nebo — ohrapljeno zato da čak i prelazeći trg Pontadelgada ti sanjaš o skri venom bogu.

Ostrvo seljačko, krstobolna kaciperka s grivnjama od jastoga, udovica s ogrlicama od hortenzija hirovito ogrče i svlači čipkani rubac kiša

Brazde od lave s visokih puteva do žala

a onda gomila kamenja u žalu, klecavih kolena, strši prema pučini, kao da neka stara cvećarka ladoležima pune kose spušta svakoga jutra slezove vence na nadgrobnino more

More uzima polovinu svega

Kopci malaju nebo ili proveravaju viskom stas eukaliptusa i kriptomerija

Detlići pljuvačkom hrane jamove i konte rije; onozemna voda prinosi ustima krtola rastopljene soli

Ogromni majur pase svoju marvu penom

Seljak lagano preko leđa prebacuje odeždu mora i njegov mali dobroćudni konj otvara oblu dolinu; koraci mu otkrivaju thalweg čiji je jedan obronak uvek plav

Bikovi vlažni i čudovišni usmrćeni na okeanskom mestu postaju pepelne zidine gde švrljavu deca

Krave lepe kao Europa, rogova natovareni hortenzijama, danonoćne krave prezimljaju godišnja doba svagdašnja

Okružuje ih jasnovido more

x

Posvuda žene dostojne da budu majke

Deca prte decu

Amazonci dečaci trgaju mleko

A nedeljom plandovanje sa stvarima

Dok žene životinjski kretnji

Lickaju obamrllost

x

Bejah na tvome putu

Jedan tren za sav život i

Ni pogledao me nisi

— Šta može pogled da učini?

...

Ti znaš da sen dok se dana lahorni sunča

A otvoreni su svom širinom vrtovi Kralja Biće povazdan derana bezazlenih duša Sto uzaman tvojih će rana landrati

Po kaldrmisanoj obali gde povazdan je

Misleći da sve je dobro dani da su isti u

pedalj

...

Poput životinje što se vuče dižući prema

Pogled što molečivo čeka da mu zaiskri

Nestrpljiv u odsustvo upirao si oka kres

Tako li dakle starost približava je smrti

Tu besputicu vremena kada se skončala

Kada se otvara lagano bronza budućnosti

...

Možda to beše sudnji dan. Beli bikovi

dali su ničice. Konji se postrojavalu po

strance. Veter prethodio suncu na mostovima zakriviljenim poput barki

Ljudi rád' pozdrava podizahu pogled u višinu vitraža

Opkoljene crkve ponovo postaše

savremene

VOJVODINA (PANNONIE)

Vasku Popi

Popa! Poezija poriče i sriče, vojvodi i vodi govorasmo o Janusu bogu ritma bogu

Prevoda, o vršačkoj muzi U toj žitnici umnog i rimskog kamena U ravnici vjoni provoda i vina otkopavanje kule dade nam stvari manje

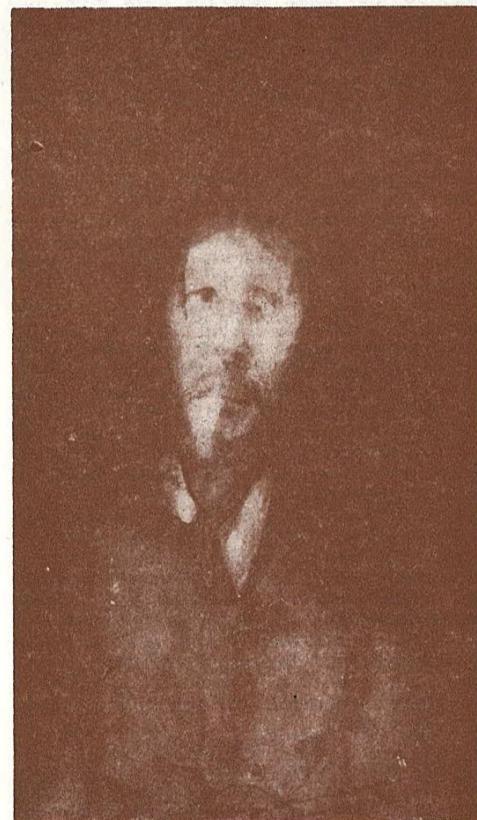
izvesne

Od one koju Pan on i ja sravnismo u ravnici, Trajana Aurelija Marka, Brankovića, Vladiku od Mesića

Kojim ni vojske ni poplavne vode ne uzmogoše da škode

Méne na toku reke bez rođenja i ušća Daju joj ime meseca a krmača i guske Spore se oko njenog nestajanja

Prevođenje
jeste svećanost

BELEŠKA

Mišel Degi (Michel Deguy) rođen je 1930. u Parizu. Po završetku studija filozofije je gimnaziski profesor do 1968., kada prelazi na Vensenski univerzitet, gde i danas predaje francusku književnost. Već svojim prvim pesničkim zbirkama — Fragment du Cadastre (Odlomak iz Zemljisne knjige, 1960) i Poèmes de la presq'ile (Pesme poluostrova, 1962) — svrstao se u red najistaknutijih i najuticajnijih, a nije suvišno dodati, i najsamosvojnijih francuskih pesnika, čemu su jedan od dokaza znamenite nagrade kojima je ove knjige dočekala kritika (Fenelonova za prvu, Max Jacobova za drugu).

gu). Knjige koje su usledile: *Biefs* (Vodojače, 1964), *Oui diire* (Po čuvenju, 1966), *Actes* (Činodejstva, 1966) i *Figurations* (Oblikotvorena, 1969) pouzdano su obeleđani - vale raspon jedne nesvakidašnje pesničko-filosofske pustolovine, na koju se, kroz Degijevu reč, odvažio francuski jezik, u užem, i čitav moderni zapadni duh, u širem smislu reči.

Ulog te pustolovine nosi težinu besprekorog Degijevog klasičnog obrazovanja (što među ostalim podrazumeva i veliku jezičku kulturu), zatim širinu, i dubinu, koje pruža prisno poznavanje ključnih filosofskih problema, posebno onih koji u žiju filosofskog interesa stavlaju sredinu pesnička i pesništva u »oskudnom vremenu«, najzad i smelost jedne mnogosmerne pesničke obdarenosti, koja po dubini ne zaostaje za Malarmeovom, po muzikalnosti za Verlenovom, po snazi i građenju pesničke slike i zamahu metafore za Remboovom. Stavljene u pogon jednog sveobuhvatnog pesničkog nauma, ove pretpostavke Degijeve formacije ovaplotile su se u pesništvo, koje je u isti mah i promišljanje same suštine pesništva.

Izričitiji vid dobilo je ovo poetizovanje jednog bitnog filosofskog sastava u poslednje dve među navedenim knjigama, kao i u dvema koje su usledile: *Tombae* de Du Bellay (Di Belejov grob, 1973) i *Jumelages* (Bratiniljenja, 1978). U ovim delima, jedne kraj drugih, nalazimo dve vrste tekstova: krajnje neobične književne oglede koji, međutim, jednim lakin pokretom, prebacuju težiste iskaza u poetsku ravan, da se istom lakoćom, potom, vrati pojmovnom razgovaranju; a uz njih i pesme jednako neuvrčenog obrisa, iz čijeg se nadonjem sloja redovno probija vešto i »lukav« ulčana misaona poika, bilo da na nju uputi kakva neobično upotrebljena reč, bilo da se pesnik poigra s inače strogom sintaksom francuskog jezika, ili se moćna metafora stavi u službu kakvog posve udaljenog značenja.

Poslednja, tek izašla knjiga *Dominant* (*Ti meni — ja tebi*, 1981) pokazuje da je pedeset jednogodišnji pesnik daleko od svoje poslednje reči: nepresušnom jezičkom pronicljivošću on neprekidno premeće mnogostoljetno skladište francuskog rečničkog bogatstva, i mi-s iznenadenjem prisutvujemo čudnovatom druželjubljivu Banalnog i Uzvišenog, Površine i Dubine. Mišel Degi je jedan od onih retkih pesnika iz čijeg bi se dela mogao izlučiti celokupan rečnik matičnog jezika. Citaocu se čini da postaje sačesnik u iskopavanju dubokih temelja gradićevina koja mora biti srušena da bi od iste grade bila podignuta nova — čvršća, nosivija, viša, ali zato i svi njeni sastavni delovi, saobraćeni izgledu nove celine, utkani u novi splet međuzavisnosti, moraju da pretrpe iščarenje iz svoje predašnje ukočenošti. Otuda nije preterano reći da je zdanje francuskog jezika u pesništvu Misela Degija iz temelja ispremetano, da u tom presvaralaštvu doživi jedno od svojih najistancijskih oblikovanja.

Prirodno je da jedan kratak izbor iz oboimnog dela ne može preneti ni deo one teško samerive, »degijevske« višeslojnističke raspon može nagovestiti tek celovito i »razumevajuće« čitanje. Prepevi su oddabranii namerom prevodioca da sledi jedan »unereniji«, »klasičniji« vid Degijevog razvoja, kako bi na njega, sledecom prilikom, nadovezao onaj »upadljiviji«, »prevratnički«.

A o iskušenjima prevođenja jednog, na opisani način »zakrivljenog« jezika, krcatog ispomeranim značenjima i neprevodivim igrama reči (koje, kod Degija, dabome, nikada nisu tek puke igrarije), i o dragocevnim saznanjima za iskustvo vlastitog jezika — drugi put, i na drugom mestu.

S francuskog prepevao i belešku sačinio:

Milan Mladenović

robert tili NA KONJU I POD ZAMKOM

PUT U KABU
kada sam Te prvi put
i kašišu u video,
kiša je živelu u
Tvojim ušima i Tvojim
životom. začešljao sam
razularenu kuću, Tvoju
stačnu projekciju.
Ti si drvo pred lađom,
kao što ja nisam
ama baš ništa sem
Tebe.

ELEKTRIČNI POLUCILINDAR

i njegova cilindrična žena,
dušo.

SOLITUDE

Izreci
Laži
Kasnije sada
Me obidi
Biču tu
Neko vreme
Jasnošću oka
Oslobodi me
Pustih
Ogledala

OSMANOV OSMEH NA TRKAMA

Mašimo pticama.
Mašimo ruko
Vetrima zore. Odmah
Ujem ubi
Ci. Jedan osmeh je zaspao
U predvečerje trk
E hrtova i vranaca
Pleme
Nite pas
Mine. Srebrno jezero=mahanje.
Mahanje: PTICE.
Mahanje: UBICA ULAZI U RUKOVET

ZORE.

Odmahuje
M ubici.

EUMIRA MANAHISCHI

Eumiro,
kome si obećala zvukove svoje duše?
Koga si ostavila pred titrajućom klanicom,
da bi se zatim pretvorila u nož?
Gde obitavaju flaute Tvoje
čarobne zvonjave i kome sada obećaješ
ostrovo kornjača?

Pero zavijeno u sutrašnjicu,
gromadne reči, pisma novog dana
i bistrog dela: Yama i Yami pleti
Zornjaču i tako skapavaju i poslednji
ukleti pauci iz esencije tajanstvenog
sedmog pergamenta. Ne
zaklanjaj nam jutra,
Eumiro Manahisch.

TENIS JE PATIKA PUNA NOGE

Hegel je svoje poslednje predavanje održao
a onda je izjurio na smrznutu ulicu pred
Filosofskog seminara i tu stao
isprobavati svoje renovirane klizaljke

Ja sam natopljen smolom i umotan u
goreo osvetljavajući krovove na kojima su
Magbetha a te krovove je neko pogrešno
mi se tako činilo onomad
a što se Hegela tiče na njega sam pogled
kada je bol od opeketina postajao
neizdrživ.

NA KONJU I POD ZAMKOM

U levom ugлу sale za ručavanje
dobrodošla u kantini sedela je
Guinnever
kose boje paunovih očiju
grlio ju je sir Gavin mada sam
ja
dugo sumnjavao u svog ponajboljeg
vitezova sir Gallahada.

Oporuka momir vojvodić

JUČER LJUDI A DANAS ROBOVI

Postali smo važni, mrzvoljni,
Udaljeni, samozadovoljni;

Za tricama bezdušno žurimo,
Pred mukama bližnjika žmurimo;

Do čarova znamo pute kraće,
Klonimo se sestara i braće;

Zatiskamo uši čepovima
I mjerimo život džepovima;

Prazna srca i šake grimo
I na tuda solila trčimo;

U prsi se djedova busamo,
Njine muke dok guke kusamo;

U grkoj se jagmi prestižemo
I pri svakom kroku kastižemo;

Sve smo dalji od svetih zavjeta,
Papagaji svačijih savjeta;

Čini nam se da smo pametniji,
A svakog smo trena avetniji;

Svakog dana sa sve kraćim vidom,
Bezvremenim se zatvaramo zidom —

Sve kivniji u vražjoj raboti:
Jučer ljudi a danas roboti.

OPORUKA

Ostavljam za prve naslijednike
Vazda budne moje islijednike

Oni znaju kad sam što stekao
I sve što sam i kome rekao

Kada znaju kako sam disao
Neka uzmu sve što sam pisao

Oni su me potajno čuvali
Od vjetrova što su mi duvali

U slobodna usta oči lice
I nosili dah i besmislice

Njuškajući po mome životu
Poznali su trice i divotu

Sve što stekoh i blato i zlato
Njima ništa nije nepoznato

Kad su mojim tragom mrzli kisi
Ostavljam im i opasne misli

Neka oni srećno naslijede
Moje pjesme gorke i blijeđe

Ne trebije mojim sinovima
Što buncarah u smutnim snovima

Neće htjeti niko od rodbine
Tašta slova pjesničke sudbine

Zato slovca radosti i muke
Sva ostavljam u sigurne ruke